

memorii | jurnale

Alexandru Teodorescu s-a născut în 1941, în București, și a studiat la Liceul „Matei Basarab”. În 1958, în ultima clasă de liceu, intră în organizația anticomunistă Frontul Eliberării Naționale înființată de colegul său, Mihai Stoica Olteanu. Organizația a avut 13 membri și a funcționat până în mai 1959, când au fost cu toții arestați, minori fiind, pentru uneltire – în octombrie 1958 răspândiseră manifeste cu prilejul împlinirii a doi ani de la Revoluția din Ungaria. După 1960 nu au mai funcționat astfel de organizații ale elevilor. Despre „grupul de la Liceul «Matei Basarab»“ s-a scris în *Scânteia tineretului* în 1959 și 1960, membrii organizației fiind numiți „bandiți contrarevoluționari”. Elevii au primit condamnări între 6 și 23 de ani de muncă silnică. În aprilie 1964 li s-au comutat pedepsele și au fost eliberați. Autorul a stat în beciurile Securității de la Uranus (mai–august 1959), a trecut pe la Jilava (27 august 1959–mai 1960), lagărul de muncă de la Luciu-Giurgeni (mai–octombrie 1960), lagărul de muncă de la Grădina, din Balta Brăilei (octombrie 1960–aprilie 1964). După eliberare, Alexandru Teodorescu urmează cursurile Facultății de Limbi Străine (Secția limba și literatura engleză) a Universității din București. În anul 1977 părăsește România și se stabilește în Germania. În 1978 începe studiul limbii și literaturii franceze la Goethe Universităt din Frankfurt și în paralel predă engleza la Liceul Bischof-Neumann-Schule din Königstein im Taunus, unde profesează până în 2003.

Alexandru
Teodorescu

Celula
de minori

Cuvânt înainte de
Al. Tudorică

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Volum apărut cu sprijinul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc. Conținutul acestei lucrări nu reprezintă obligatoriu poziția oficială a Institutului.

Redactor: Iustina Croitoru
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu, Cecilia Laslo
DTP: Corina Roncea

Tipărit la Tipo Lidana – Suceava

© HUMANITAS, 2015

Descrierea CIP A Bibliotecii Naționale A României
Teodorescu Alexandru
Celula de minori / Alexandru Teodorescu; cuv. înainte:
Alexandru Tudorică. – București: Humanitas, 2015
ISBN 978-973-50-5074-0
I. Tudorică, Alexandru (Pref.)
821.135.1-94

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

CUVÂNTUL AUTORULUI

La eliberare, în 1964, am fost obligați să semnăm o declarație că nu vom spune unde am fost și ce-am văzut. Noi însă nu am fost spectatori, am trăit această tragedie. Cred că numai noi, elevii, studenții și tinerii arestați în anii '50, am mai rămas în viață, ceilalți martori – foștii demnitari și politicieni, intelectualitatea „mic-burgheză“, ofițerii „deblocați“ și cei din Rezistență – s-au stins; iar numărul nostru scade pe zi ce trece. Însă atât timp cât trăim, suntem martorii crimelor comunismului și avem datoria să le facem cunoscute. Amintirile noastre sunt documentele acelor vremuri. Mărturia pe care am așternut-o pe hârtie se alătură altor mărturii despre metodele de anchetare ale Securității, despre justiția comunistă, despre condițiile de detenție și de muncă în închisorile și lagărele de exterminare.

Am scris *Celula de minori* din punctul de vedere al tânărului care am fost și pe care l-am păstrat în mine toată viața. Persoana întâi nu sunt eu, ci tânărul care nu-și va găsi liniștea decât în aceste mărturii. Anii de închisoare au fost pentru noi, elevii și studenții care s-au revoltat atunci împotriva sistemului, ani de formare. Am descoperit, prin suferință, latura dostoevskiană a naturii umane și, căutând calea de evadare din suferință, am avut revelația propriilor forțe și a unui cod moral. Cu toate acestea, cu toate că nu regret cei cinci ani de umilire și de sclavie, nu voi socoti niciodată închisoarea un loc care

permite spiritului uman să atingă culmi nebănuite. Întâlnirile cu oameni de excepție, suferința cea de toate zilele, situațiile-limită prin care am trecut și nerenunțarea la lumea noastră, la idealuri, au transformat acele locuri de coșmat în Universitatea vieții și au făcut din noi studenți pe viață. Acolo am învățat ce înseamnă adevărata prietenie, sacrificiul, solidaritatea.

În februarie 2014 am urmărit la televiziunea germană un reportaj despre elevii unui liceu din Berlinul de Est: în 1953 au construit un aparat cu care au bruiat transmiterea ceremoniei înmormântării lui Stalin, au răspândit manifeste în care comunismul era pus în aceeași categorie cu nazismul. Mulți dintre ei au fost executați în celulă, puși în genunchi și împușcați în ceafă, fără să li se comunice pedeapsa și fără să fie avertizați! Le-au luat până și dreptul să moară așa cum și-au trăit scurta viață, cu demnitate!

Atunci m-am hotărât să scriu despre drama noastră, în speranța că nici un tânăr nu va mai trebui să treacă prin ce am trecut noi pentru a-și apăra drepturile. Nu am scris o cartedocument, ci o mărturie pentru ziua când comunismul va fi condamnat public, ca și fascismul.

A. T.

Sentință

„Cu unanimitate de voturi, făcând aplicare articolului 209, pct. 1 C.P., art. 25, pct. 6 alin.1 C.P., art. 463 și 304 alin.1, C.J.M. condamnă pe:

– Olteanu Stoica Mihai la 23 (douăzeci și trei) ani muncă silnică și 10 (zece) ani degradare civică; Chioseaua Marin la 20 (douăzeci de ani) muncă silnică și 10 (zece) ani degradare civică; Vlad Constantin la 19 (nouăsprezece) ani muncă silnică și 10 (zece) ani degradare civică ;

– Spătaru Dan Victor și Puiu Stancu Costel, la câte 18 (optsprezece) ani muncă silnică și 10 (zece) ani degradare civică;

– Iliescu Ion Vladimir, Furtună Dumitru și Mălăcilă Valeriu, la câte 16 (șaisprezece) ani muncă silnică și 8 (opt) ani degradare civică, toți pentru crimă de uneltire contra ordinii sociale;

– Falk Peter și Teodorescu Alexandru, la 15 (cincisprezece) ani muncă silnică și 8 (opt) ani degradare civică;

– Făcând aplicațiunea art. 228, alin.1 C.P. raportat la art. 209 pct.1 C. P., art 25 C.p. pct. 6 al.1, art. 463 și 304 alin. 1 C.J.M. condamnă pe Spătaru Ion Hugo și Bunescu Paul, la câte 6 (șase) ani închisoare corecțională și 5 (cinci) ani interdicție corecțională, iar pe Bogoiu Valentin Paul, la 5 (cinci) ani închisoare corecțională și 5 (cinci) ani interdicție corecțională, interdicția constând din suspendarea drepturilor prevăzute de art. 58, pct. 2-5 C.P., toți pentru delictul de omisiune a denunțării la crima de uneltire contra ordinii sociale.

Îi obligă să plătească statului câte 200 (două sute) lei cheltuieli de judecată. Se comută detenția preventivă de la 11 iunie 1959 lui Stancu Costel; de la 12 iunie 1959 lui Bogoiu Valentin, Paul Bunescu, de la 14 mai 1959 pentru ceilalți inculpați.

Cu drept de recurs. Dată și citită în ședința publică din 25 august 1959.“

ARESTAREA

14 mai 1959

Arestarea a venit tot atât de neașteptat ca un cutremur. Părea o zi ca toate celelalte, nimic nu anunța nenorocirea. Locuiam de o lună într-un apartament mare, aveam camera mea la ultimul etaj, așa cum îmi promisese tata, pe Bulevardul 1848 la numărul 12, în centrul Bucureștiului, la doi pași de borna din curtea bisericii Sfântul Gheorghe, care marca kilometrul zero. Tata plecase la biserică, mama se apucase să facă curat, iar eu mă pregăteam să mă duc la școală. De când ni se dăduse voie nouă, celor din ultimul an, să renunțăm la uniformă, nu mai ieșeam din sacou. Am mai verificat o dată manualele și caietele puse de cu seară în geantă, nu erau multe. Terminaserăm tezele, mediile erau în mare parte încheiate, mai aveam două săptămâni până la examenul de maturitate. I-am promis mamei că vin la timp la masă și am ieșit în stradă.

Lumea se grăbea ca întotdeauna să ajungă la serviciu. Nu m-am dus la trecerea de pietoni, am traversat bulevardul în fugă, în diagonală, așa cum făceam în fiecare dimineață, și m-am dus la chioșc să cumpăr un ziar. N-am mai apucat. Doi indivizi m-au prins de brațe și un al treilea m-a întrebat dacă sunt Teodorescu Alexandru. Am zis că da. M-au săltat și m-au băgat într-o Pobedă neagră, pe bancheta din spate, între ei. Mi-au pus ochelari de metal și mi-au ținut capul aplecat. Mașina a demarat.

Așa a început calvarul. De la o secundă la alta lumea în care mă simțeam iubit, protejat dispărea lăsând în urma ei un gol.

Eram pierdut. Simțeam cum frica mă paralizează. Sigur că mă gândisem că aş putea fi arestat, dar una e să te gândești și alta e să fii arestat! Instinctiv m-am gândit la părinți și prieteni, la Florentina, la Cyrus. Eram o primejdie pentru ei.

Nu știam cât timp trecuse, nu mai percepeam scurgerea lui. Aveam impresia că mașina se învârte în cerc. Din cauza ochelarilor de metal nu vedeam afară. Îmi doream din toată inima să fiu tare, ca să nu fac rău nimănui. Mi-am făcut din această dorință regula de aur, punctul de sprijin ca să nu mă pierd în necunoscut. Mașina a luat-o pe o stradă la vale și a parcat într-un garaj. M-au dat jos și am luat liftul. Când mi-au scos ochelarii mă aflam într-un birou cu o masă, câteva scaune și un cuier cu stativ. Eram la Miliția Capitalei. Au tăbărât pe mine cu pumnii. Începuse ancheta.

Seara m-au suit împreună cu ceilalți colegi într-o dubă și ne-au dus la Uranus. M-au percheziționat, mi-au luat amprente, m-au fotografiat și au făcut inventarul obiectelor confiscate. La urmă m-au dus în celula 133, tot cu ochelarii de metal la ochi. Sergentul mi-a comunicat regulamentul: nu aveam voie să mă întind pe pat în timpul zilei, stingerea era la ora zece seara, deșteptarea la cinci dimineața, trebuia să dorm cu mâinile deasupra păturii. Celula nu avea geam și un bec ardea în permanență. Nu eram singur, împărțeam camera cu un student de la arte plastice. Era tot atât de tăcut sau prevăzător ca și mine și n-am vorbit deloc. Ne-am spus doar noapte bună când s-a dat stingerea. Nu am putut dormi. Ne-au trezit încontinuu ca să ținem brațele la vedere, deasupra păturii.

A doua zi, pe 15 mai, am fost scos la interogatoriu. Mi-am pus singur ochelarii. Milițianul care m-a condus m-a băgat într-o cameră și mi-a spus să mi-i dau jos. În dreptul geamului zăbrelit se afla un birou, lângă ușă o măsuță și un scaun. M-a ținut în picioare până a venit anchetatorul. Încercam zadarnic să mă liniștesc, dar nu reușeam să îmi dezlipesc privirea de la biroul pe care erau înșirate coli de hârtie, un stilou și un baston de cauciuc. A intrat anchetatorul, un țigan înalt, slab, cu părul negru, ochii mari, negri, încercănați, sprâncenele stufoase, buzele groase, vineții. Era în civil, dar milițianul i s-a adresat

cu „tovarășe locotenent-major“. A trebuit să îmi spună de două ori să stau jos, atât eram de tulburat. Când m-am așezat pe scaun, mi-am dat seama că și el, și masa erau prinse în podea.

Anchetatorul a făcut ordine în hârtii și a început interogatoriul. El întreba, eu răspundeam și el scria. Primele întrebări se refereau la datele mele personale: numele, *pronumele*, data și locul nașterii... Răspundeam fără să mă uit la el de teamă să nu mă trădeze ochii.

— Apartenența politică?

— ?

— Ai fost în UTM?

— Da.

Eram deja fost membru UTM. Verificau totul: profesia, situația *familiară*, originea socială, decorații, la ce armată am făcut serviciul militar etc. Nu am uitat ultimele două întrebări: „Dacă a participat în bande, în organizații contrarevoluționare?“, „Dacă a fost judecat, când, din ce cauză, de cine și la ce pedepse a fost condamnat?“ – erau ca o pregătire pentru ce mă aștepta.

Anchetatorul s-a ridicat în picioare, s-a uitat cercetător la mine, a luat bastonul de cauciuc și s-a apropiat încet, amenințător. Nu m-a lovit, doar a izbit masa, dar am înțeles mesajul.

— Bă, să nu mă minți! Spune, bă, ce activitate ai desfășurat împotriva ordinii sociale!

Primul interogatoriu a durat trei ore. Când a terminat de scris, mi-a adus foile și mi-a cerut să iscălesc pagină cu pagină. Am citit procesul-verbal cu mare atenție. Întrebările referitoare la datele personale erau tipărite, greșelile nu îi aparțineau. Îl chema Blidaru Gheorghe, anchetator penal de securitate din MAI – Direcția de Anchetă Penale. N-am uitat surprinzătoare formulare a primei întrebări: „Arată dumneata ce activitate potrivnică ordinii sociale din R.P.R. ai desfășurat?“ Mă simțeam ca un animal de circ adus în arenă să arate ce a învățat. El nu mă acuza de nimic, eu trebuia numai să vorbesc, avea el grijă să-mi reformuleze răspunsul ca să sune ca o învinuire.

— Eu n-am spus asta. Nu semnez!

— Ce-ai zis!? Unde mă-ta crezi că ești, bă?!

Din doi pași Blidaru a fost lângă mine. Prima oară m-a „prelucrat“ cu palmele, apoi cu bastonul de cauciuc. A transpirat făcând tot posibilul să mă „dreseze“. Scenele acestea nu apar în „procesul-verbal de interogator“. Nici o amenințare, nici o jignire, nici o tăbăcire a obrazilor mei. Ancheta nu lăsa urme compromițătoare.

În următoarele două săptămâni nu m-au mai scos la anchetă. M-am obișnuit repede să primesc porția de mâncare prin vizetă, să fiu urmărit prin ochiul ei zi și noapte, să nu văd alt chip decât pe cel al studentului și să fiu sculat din somn ca să țin mâinile deasupra păturii. Nu vorbeam. Când nu ne gândeam la nenorocirea noastră, ne uitam la pereți, la tavan, unde bănuiam că ascunseseră microfoane. O dată pe săptămână primeam ciorbă de burtă. Păstram bucățile, le puneam între cojile de turtoi și ne făceam un sandvici de zile mari.

La al doilea interogatoriu, anchetatorul a schimbat tactica. Întreba, eu răspundeam și el își lua notițe. Când am fost adus din nou, peste alte două săptămâni, mi-a cerut să semnez procesul-verbal de data trecută. Întrebările erau în esență aceleași, răspunsurile mele erau însă completate, reformulate, în așa fel încât să nu pot contesta nici o acuzație: „recunoșteam“ că am fost „recrutat“ în organizația „contrarevoluționară“ Frontul Eliberării Naționale, că purtam discuții „dușmănoase“ la adresa regimului democrat-popular. Am protestat, deși știam că e inutil, împotriva folosirii cuvântului „element“ pentru colegii mei. Odată prins în roțile mașinăriei Securității nu aveai scăpare. În al treilea proces-verbal nu mai era vorba de manifestele multiplicat și răspândite de noi, ci de „fițuici contrarevoluționare“. Eram bun de dus la proces.

În celula noastră a fost adus comandorul Ștefan Eftimie. Era plin de pungulițe. De la el am aflat că anii de închisoare ai unui deținut se cunosc după numărul de sarsanale. Tot el ne-a spus cum să ne petrecem timpul: învățând! Într-o zi, când s-a întors de la interogatoriu, ne-a zis:

— Să vă păzească Dumnezeu să aveți de-a face cu căpitanul Enoiu, Marele Anchetator!

DOSAR ÎNTOCMIT DE:

M.A.I. ÎNCHISĂ C.

(unitate)

CATEGORIA PENALĂ

NR. MATRICOL

PENITENCIARUL

JILAVA

FIȘA MATRICOLA PENALĂ

LOCUL ȘI DATA TRANSFERĂRII

GIURGENI

20.09.60

OSTROV

16.05.960

Numele TEODORESCU prenumele ILIE

porecla

Născut în anul 1941 luna februarie ziua 11Comuna Portilimon raionul 23.09. reg. Buc.Fila lui Ion și al ConstantinDomiciliat în com București Strada dul. 1249Nr. 12 Raionul 1.000 Regiunea BucureștiOcupația la data arestării ELUOcupația în trecut ELUUltimul loc de muncă S.C. Măști Nr. 17Localitatea BucureștiAverea la data arestării NUAverea în trecut NUOcupația părinților în prezent PreotOcupația părinților în trecut PreotOriginea socială Mă. Bunghieș ca reg. socialăStudii 10. Cl. Măști specialitatea ELUCetățenia Română naționalitatea RomânăStarea civilă NU numele soț NUCopii: băieți NU fete NUApartenența politică la data arest. U. P. M.Apartenența politică în trecut NUServiciul militar: ctg. 1941 gradul Albatruș

Unitatea cărui aparține

Semnătura deținutului
și amprentaArestat de: M. A. I.Fișa întocmită de: Glub.La data de: 14. V. 1959Comandant
(unitate)Depus în: Proc. la data:27.08.1959

Sef. Gr. evidență

Fișa matricolă penală a autorului, întocmită la arestare, în data de 14 mai 1959, și completată în aprilie 1964, când a fost grațiat.

CUPRINS

Cuvânt înainte (de Al. Tudorică)	
<i>Închisoarea ca lecție de tinerețe</i>	5
Cuvântul autorului	11
Sentință	13
Arestarea	15
Procesul	20
Începutul	23
Celula de minori	49
Ecce homo	124
Trenul care nu circulă decât noaptea	137
Luați ciuleandra la bătaie.	140
Galera roșie	150
Evadarea	171
Calul troian	173
Închisoarea plutitoare	186
Cartea poștală	190
La munci ușoare	202
Vine Dunărea.	204
<i>Nu vom uita!</i>	219
Legea tăcerii	224

282 CUPRINS

Spitalul de la Salcia	233
Noi și voi	237
Greva	238
Bradul de Crăciun	246
Eliberarea	254
Epilog	265
Mulțumirile autorului	269

În loc de încheiere

<i>Primii 53 sunt grei</i> (de Mihai Miron)	271
---	-----